3e JAARGANG No. 8 15 SPROKKELMAAND 1939

ONTWAKEND VOLK

MAANDBLAD TOT VORMING VAN DEN NEDERLANDSCHEN GEEST

OPSTELRAAD: MALIEBAAN 35, UTRECHT
UITGAVE: NENASU — POSTBUS 2 — LEIDEN
INSCHRIJFGELD: f 1.50 PER JAAR (f 0.75 PER HALF JAAR)
POSTREKENING 207915 (TEN NAME VAN „VOLK EN VADERLAND")

Colportage in de kou

De felle kou maakt de straten leeg,
de menschen zijn haastig; maar traag zijn de uren.
Met strakke passen beschrijf ik figuren
van straathoek tot straathoek — een stram strateeg!

Koop VoVa, lees VoVa.... wie hoort het dan,
de stemming is guur als deze morgen;
elk voelt de kou en zijn eigen zorgen!
Lees VoVa.... hier ben ik een eenzaam man.

Men laat mij alleen — pas zes cent in mijn zak;
men haat mij, veracht mij, of is onverschillig.
Doch het weer maakt de besten zelfs ietwat onwillig;
en bakvisch vindt mij een dwaas maniak!

Toch heb ik een stugge wil in m'n kop,
al nijpen m'n vingers, al nijpen m'n ooren,
en laat het publiek vol liefde zich hooren:
zoo'n stakker... hou kippen... een stevige strop...

Ik heb slechts mijn wil.... en hem, die daar staat
aan den overkant, met óm hem dezelfde koude,
en in hem die wil óók, om vol te houden....
Ik heb slechts mijn wil en mijn kameraad!

ROB DELSING

Bloed en bodem

Dit artikel sluit onmiddellijk aan bij dat der vorige maand.

Ik beweerde toen, dat de stormloop, die men links en rechts waarneemt tegen de „bloed en bodem"-theorieën voor een goed deel te verklaren is uit den invloed van het spiritualisme of uit de nawerking van dien invloed. En de breuk met de goden der 19e eeuw beteekent ook de onttroning van deze grootmacht. En zoo'n breuk is het volksch ontwaken. Er is geen volksch ontwaken zonder het ontwaken van „bloed en bodem"-beseffen. Ik zeg expres: beseffen. Want in den stormloop tegen de theorieën zit op zichzelf het bedenkelijke niet. Daar valt over te praten, en dat zullen we dan ook doen. Het wordt pas bedenkelijk, als men in de theorieën die beseffen wil treffen. Een aanval op theorieën over het zonnestelsel kan me betrekkelijk koud laten, zoolang men mij in het zonlicht laat leven en onder den sterrenhemel laat aanbidden.

Wie over „bloed en bodem" een goed woord zegt, zal al spoedig beantwoord worden met de aantijging van naturalisme, materialisme, stofvergoding, rassenhoogmoed en weet ik wat niet al. Dat wil niet zeggen, dat de aantijgers nu het heele jaar door beginselvast blijven. De werkelijkheid dringt zich altijd op en de natuur is sterker dan de leer. Het is best mogelijk, dat ge hen een uur na hun betoog hoort zeggen, dat het bloed nu eenmaal kruipt waar het niet gaan kan, welwillend hoort spreken over de banden des bloeds, en dat de apostel van het spiritualisme, als een vrijer naar de hand van zijn dochter dingt, naarstiglijk informeert naar de afkomst en de lichamelijke gezondheid van den candidaat. Ook zal hij allicht niet ontkennen, dat er wetten van erfelijkheid zijn, al onttrekken zij zich ook grootendeels in een mysterieuze sfeer aan het onderzoekend oog. Voorts zal hij ouder- en kinderliefde, broeder- en zustergenegenheid niet uit de rij der geestelijke waarden schrappen, en waar deze waarden ontbreken, van ontaarding spreken.

In bloed en bodem schuilen geheime krachten. Dat wordt

niet aangepraat en langs intellectualistischen weg onderkend. Dat wordt beleefd. Daarom spraken we van „bloed en bodem"-beseffen. De realiteit zelf doet zich gelden en dwingt tot erkenning. Wat langs intellectualistischen weg wèl kan en ook geschied is, is die beseffen onderdrukken en verdringen. Maar dat wreekt zich altijd in ontaarding en perversiteit.

Wie in schepping gelooft, beschouwt deze krachten als gaven Gods. Natuurlijk, dat is evenmin te bewijzen als het scheppingsgeloof zelf. Het is nu eenmaal geloof. En daarom valt het tegendeel ook niet te bewijzen, dat is óók geloof. Maar wie het eerste gelooft, zal zich er over verheugen als over een blijk van Gods gunst, als die beseffen weer ontwaken en over een mensch, een volk vaardig worden. Het is hem een bewijs, dat God Zijne ordinantiën handhaaft en dien mensch, dat volk er voor wil bewaren aan de buiging dier ordinantiën te gronde te gaan. Hij ziet er een nederlaag in van het rationalisme, dat „als God wilde wezen kennende het goed en kwaad"; hij beschouwt het als een herstel der goddelijke orde. En dat te meer, omdat zulke beseffen — gelijk we schreven — niet aangepraat kunnen worden, maar even geheimzinnig ontstaan als het leven zelf. En hij betuigt er van: „Die 't Leven is, blijft eeuwig 't leven voeden".

Thans nog een enkel woord over „bloed en bodem"-theorieën.

Een theorie, die uitgepraat is over volksche waarden, als zij de waarden van ras en bloed en bodem verkondigd heeft, is uit reactie wellicht te verklaren en er zelfs mee te verontschuldigen; zij doet echter aan de waarheid tekort. Een kunstwerk is niet te begrijpen, zonder de factoren van „bloed en bodem" in rekening te brengen; maar het is niet te begrijpen, door uitsluitend met deze factoren te rekenen. Een volksgemeenschap komt niet tot stand en houdt geen stand zonder „bloed en bodem"-beseffen. Maar wie alleen deze in rekening brengt, doet der waarheid geweld aan. Ik denk bovenal aan goddelijke lotsbeschikking en aan verticale krachten van den Heiligen Geest Gods.

In de tweede plaats denk ik aan theorieën, die de levenswaarden verzelfstandigen tegenover hun Heer en aan die waarden een scheppende kracht toekennen, die niet kwalitatief onderscheiden is van de scheppende kracht Gods. God blijft ook de Heer Zijner ordinantiën. Hij staat niet in haar dienst, maar zij staan in Zijn dienst. Hij beheert ze. Hij beschikt er over. Bloed en bodem scheppen geen volksgemeenschap en maken geen volksgeschiedenis. Dat doet God, en Hij doet het

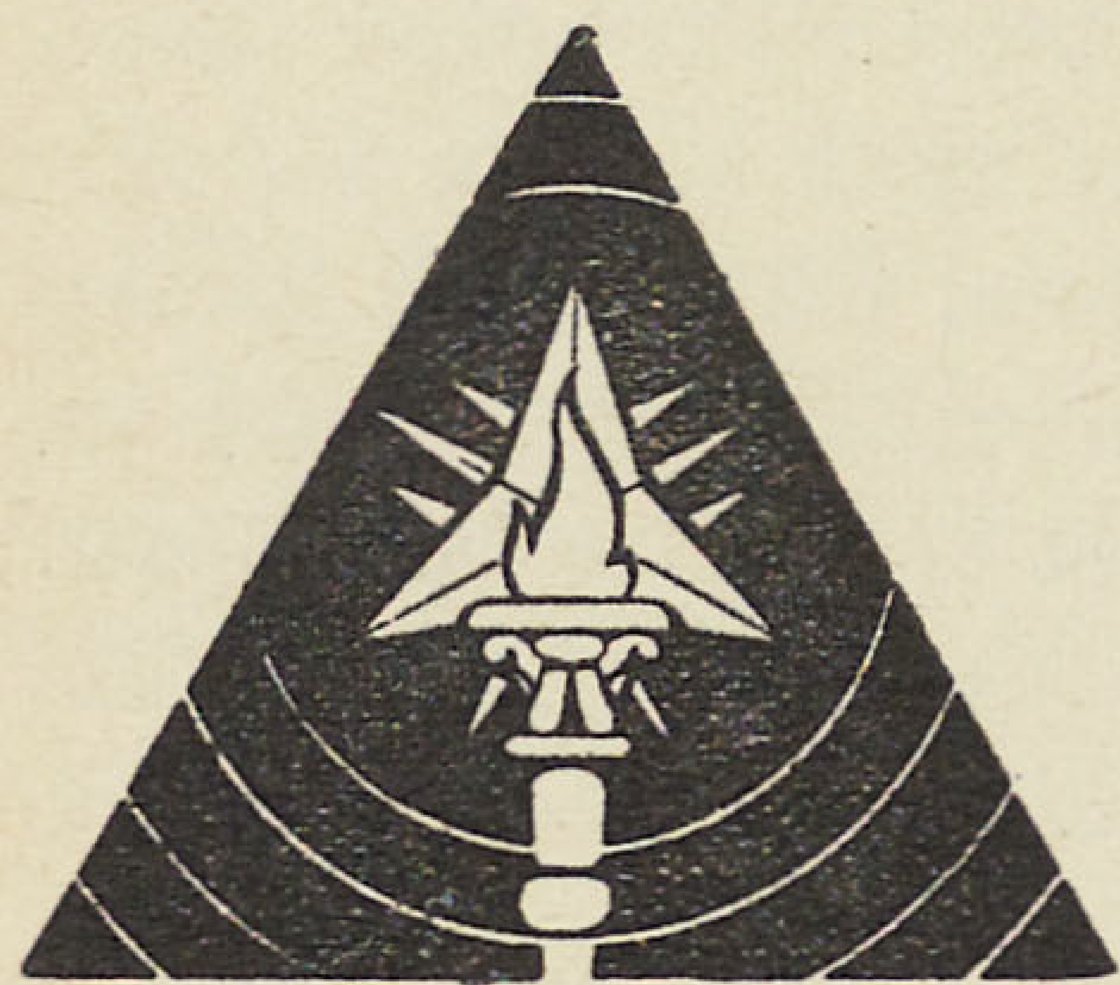
mede door middel van de krachten, die Hij in bloed en bodem verborgen heeft; want in Zijn handelen verheerlijkt Hij niet alleen Zijn almacht, maar ook Zijn wijsheid en in God is geen willekeur.

Er is geen volksch ontwaken zonder het ontwaken van „bloed en bodem"-beseffen. Hun ontwaken is een nieuwe lente in de historie van een volk, dat zonder die beseffen aan asthma sterft. Maar het is pas ontwaken tot nieuw leven, dat eeuwigheidszin heeft, als de levenskrachten van bloed en bodem gekend worden als scheppingskrachten, van welke God de Schepper en de Heer is.

En waar dit erkend wordt, daar zal ook de drang zijn om dien Schepper en Heer te verheerlijken in de erkenning van àlle gaven en krachten, van welke Hij de oorsprong en de Gever is, en die menigvuldiger zijn dan de sterren des hemels en dan het zand van het strand der zee.

W. Th. B.

Het ware Leiderschap

Het is een merkwaardig feit, dat de tegenwoordige democraten, die voor den staat aanhangers zijn van de parlementaire democratie, deze in het bedrijfsleven verwerpen. Een van de vooraanstaande mannen uit E.D.D., Prof. Goudriaan heeft in zijn boek, „Socialisme zonder Dogma's", uitdrukkelijk verklaard, dat de bedrijfsvoering in beginsel autocratisch moet zijn. Immers zegt hij, de centrale leiding moet met volkomen onafhankelijkheid tegenover lagere organen kunnen besluiten en handelen. „Er zijn geen slechte legers, er zijn alleen slechte generaals". Dit oude woord van Napoleon moet de leus zijn van elk bedrijfsman, die het onder hem ressorteerende gebied tot de hoogst mogelijke volmaaktheid wil brengen; hij beginne dus met stuk voor stuk zijn ondercommandanten te onderzoeken of zij aan de hoogste eischen voldoen; hij zal trachten ze op te voeden, maar hij zal er niet voor terugschrikken ze te vervangen door

anderen indien deze opvoeding niet mogelijk blijkt. En deze ondercommandanten zullen op hun beurt dezelfde leus moeten toepassen op hun medewerkers. Alleen op deze wijze, door vrije, van boven af, zonder aanzien des persoons geleide selectie wordt het beste bedrijfsgeheel verkregen. En deze selectie werkt door middel van den concurrentiestrijd der ondernemingen uiteindelijk op de opperste leiding.

Hoe komt het nu, zegt de hooggeleerde, dat men overtuigd voorstander kan zijn van het autocratisch beginsel in de bedrijfsleiding en van het democratisch beginsel in de leiding van staat en gemeente? Het is doodeenvoudig: van de politieke gemeenschap maakt iedereen van rechtswege, maar desnoods ook tegen zijn wil, deel uit; aan de bedrijfsgemeenschap kan ieder, wien het niet bevalt, zich onttrekken door een anderen patroon te zoeken; de dictatuur in de politieke gemeenschap is een heerschappij berustend op geweld en onderworpen aan geen enkele contrôle, welke ook; de autocratische leiding in het bedrijf ontstaat door haar eigen initiatief en zal haar autocratie alleen kunnen toepassen in zoover zij daarmede het bedrijfsbelang dient.

Hoe handig heeft hier de schrijver het bij de massa zoo gehate woord dictatuur ingeschoven in tegenstelling met de zachtaardige autocratie van de onderneming. Maar wat is deze autocratie in de onderneming anders dan een heerschappij berustend op geweld en onderworpen aan geen enkele contrôle, welke ook? Hoe aardig toch, dat iedere arbeider zich aan de bedrijfsgemeenschap kan onttrekken, door een anderen patroon te zoeken. Er valt waarlijk nog al veel te zoeken en trouwens, wat doet het er toe, of men van de kat of den kater gebeten wordt?

De fout in de redeneering van Prof. Goudriaan is, dat hij slechts individualistisch kan denken. Zooals de enkeling absoluut, vrij, is, zoo is het ook met de onderneming. Hij kan niet begrijpen, dat ook de onderneming slechts mag zijn een deel van een grooter geheel, een orgaan van het geheele bedrijfsleven. Hij kent slechts het gezag van een leider eener onderneming, maar vergeet, dat het leiderschap zich steeds naar twee zijden manifesteert:

Verantwoordelijkheid naar boven, gezag naar onderen. Beide zijn niet te scheiden.

Het nationaal-socialisme verwerpt een individualistische levenshouding. Het zoekt de natuurlijke orde der dingen. Zooals in de natuur tusschen alles, wat leeft, verband is, zoo is

het ook in een volk. Zooals in de natuur de samenhang berust op de ongelijkheid der deelen, zoo is het ook in een volk. Het nationaal-socialisme gaat juist van de ongelijkheid der enkelingen uit, zoekt naar ieders natuurlijke plaats in de volksgemeenschap, tracht de organisatie van staat en maatschappij in natuurlijke banen te leiden. Op dien grond is leiderschap niet iets onnatuurlijks, zooals in de parlementaire democratie, waar men alleen leiders — en welke! — heeft, omdat er anders een chaos zou komen, maar het ligt geheel in de lijn van den geestelijken grondslag der volksgenooten. Een goed burger zal zich vrijwillig onderwerpen aan de leiding van hen, die tot de besten van het volk behooren.

De natuurlijke orde is de orde van den arbeid, en dan zoowel geestelijken- als handenarbeid. Daarin kunnen wij de geledingen aantreffen, waaruit de volksgemeenschap is opgebouwd. En in die gemeenschappen zullen degenen, die op hun gebied de besten zijn (en met de besten bedoel ik niet enkel degenen, die het bekwaamst zijn, maar hen die de beste leiderscapaciteiten hebben, gezien van uit de volksche gedachte), naar voren komen. Door den arbeid worden de leiders gevormd, niet door de politieke partijen. Er zal voor hen dan ook geen reden meer zijn zich van hun plicht ten opzichte der gemeenschap te onthouden. Men weet, het vertrouwen te bezitten. Men weet, zijn talenten te kunnen gebruiken ten dienste van het geheele volk. Geen ondeskundigen zullen remmend en onverantwoordelijk kunnen tegenwerken.

Het leiderschap is niet iets, dat alleen aan den top der regeering bestaat; het geheele volk is van deze gedachte doordrongen en men zal overal, waar een natuurlijke orde heerscht, deze leidersgedachte vinden. Welk een dwaasheid dan van dictatuur te spreken! Zeker, een leider moet zekere macht bezitten om behoorlijk zijn taak te kunnen vervullen, maar niet slechts is er verantwoordelijkheid naar boven, maar een leider heeft niet slechts macht, maar gezag. En gezag berust op het vertrouwen van hen, over wie het gezag wordt uitgeoefend. In den parlementairen staat berust het gezag op de politieke overtuiging, welke men heeft of voorgeeft te hebben. In den nationaal-socialistischen staat berust het gezag op het vertrouwen van het volk, dat zich vrijwillig onder de leiding van een leider stelt. Wanneer men dat vertrouwen kwijt is, dan is het ook met het gezag gedaan en dient men te verdwijnen uit de betreffende functie. Dat wil evenwel niet zeggen, dat men daarna aan zijn

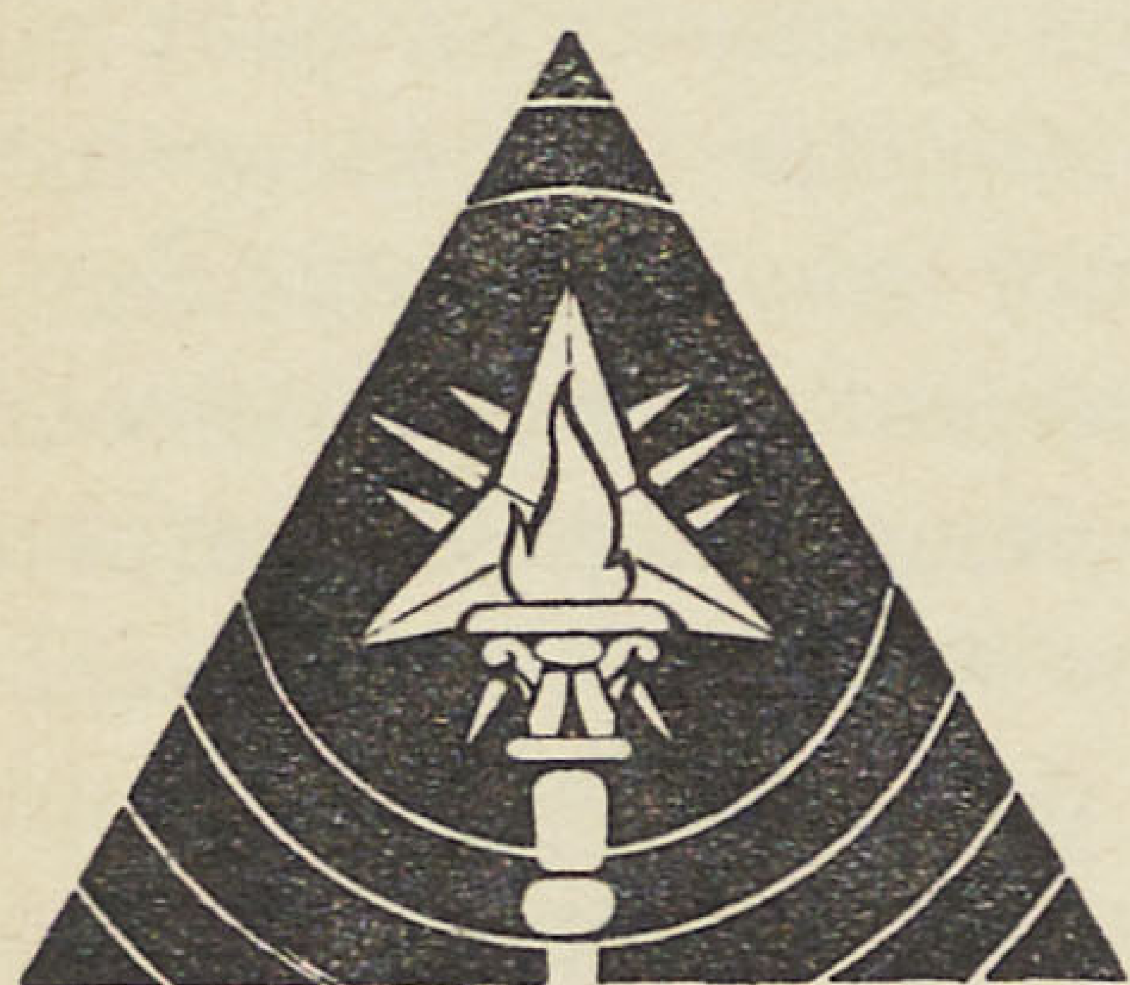
lot wordt overgelaten. Integendeel, zooals een ieder krijgt ook hij de plaats, die hem toekomt.

Maar, roepen onze parlementariërs uit, wij hebben toch de ministerieele verantwoordelijkheid! Wanneer het parlement geen vertrouwen in het beleid van een minister meer heeft, dan wordt hem dat door verwerping van een belangrijk wetsvoorstel of van zijn begrooting duidelijk gemaakt en gaat hij heen. Volgt daar nu ook uit, dat de minister niet meer het vertrouwen van het volk heeft? Daarvoor zou een volksstemming noodig zijn, maar de heeren parlementariërs zijn daarvoor als de dood zoo bang. Zelfs de sociaal-democraten verwerpen tegenwoordig het referendum. Trouwens we kennen voorbeelden, ook in den tegenwoordigen tijd, dat ministers absoluut niet het vertrouwen van het volk bezitten, en toch gehandhaafd blijven. En in de tweede plaats, waarom bij de ministers stil te blijven staan? Wanneer een lid van Gedeputeerde Staten of een wethouder het vertrouwen van de Provinciale Staten of den Gemeenteraad niet meer bezit, blijft de betrokkene niettemin kalm zitten. Wie zal deze zetelvaste heeren weten te verwijderen?

Een verantwoordelijkheid naar beneden is een onding, voortgekomen uit een individualistische levenshouding, die in een volk in principe een zelfde verhouding ziet als in een vereeniging, met dit verschil dat het eerste gedwongen is. Het boven-individueele karakter van een volk wordt ontkend. Zoodra men dit boven-individueele karakter aanneemt, zal men ook de verantwoordelijkheid naar boven moeten richten. Maar daarmede zal men het leiderschap, zooals het nationaal-socialisme dat ziet, aanvaard hebben. Slechts zoo kan men het volksorganisme tot leven brengen, slechts zoo kan ons volk tusschen de andere volkeren de plaats innemen, welke het toekomt.

Fn.

Werkers

Op de werkersvergadering in het R.A.I.-gebouw in October j.l. waren ongeveer 9000 werkers (sters) aanwezig. Het ledental van de N.S.B. beloopt ± 50.000. Ik moet aannemen, dat **alle** leden er diep van overtuigd zijn, dat de toestand van land en volk het dringend noodig maakt het thans heerschende regeer-systeem te vervangen. Dit bedenkende, vraag ik mij met verbazing af hoe het dan toch komt, dat er **slechts** 9000 leden zijn, die op de een of andere wijze **inderdaad werken** voor de bereiking van het doel, dat — daar zijn wij toch allen van overtuigd — alleen met inspanning van **alle** en **aller** kracht bereikt zal kunnen worden. Denken die ± 40.000 overige leden nu heusch, dat zij al heel wat doen door hun geldelijke bijdrage min of meer geregeld te betalen, door Volk en Vaderland of Het Nationale Dagblad te koopen en te lezen? Denken zij werkelijk, dat het groote en grootsche werk door die 9000 menschen kan worden gedaan, dat dus die paar duizend menschen de millioenen Nederlanders tot het juiste inzicht zullen kunnen brengen? Welk een waan! En bovendien, hoeveel of liever hoe weinig van die 9000 kunnen inderdaad aan de propaganda naar buiten werken? Zonder overdrijving zijn er van de werkende leden toch zeker 8000 noodig voor het inwendige werk, voor het ophalen der contributie, voor administratie, enz.

Er blijven dus niet meer dan ± 1000 werkende leden over, die eenige millioenen volksgenooten moeten bekeeren tot het standpunt van de N.S.B.

Men begrijpe mij goed, ik wil hier niets afdingen op den arbeid van die 8000 werkers; het werk, dat zij verrichten is nuttig en noodig; in de groote organisatie zijn zij onmisbaar. Zij hebben voor de Beweging evenveel verdienste (voor zoover ik daarvan mag spreken) als die 1000 werkers naar buiten. Daarvan dus niet.

Ik wil hier alleen stevig de aandacht vestigen op het feit, dat die 1000 menschen voor een bijna onmenschelijke taak

worden gesteld. Zij moeten stuk voor stuk elk ruim 4000 volwassen Nederlanders tot ander inzicht trachten te brengen. Niet, dat het hun daartoe aan lust en ijver mangelt. Onvermoeid en met taaie volharding werken zij aan hun taak. Zij kùnnen dat, wijl zij worden gedragen door een hoog ideaal; zij versagen niet, omdat zij worden geschraagd door het geloof, dat bergen kan verzetten. Daar valt niets op af te dingen. Zij zetten door, met den Leider vooraan, spijts laster, verdachtmaking, hoon en wat niet al van de tegenstanders, maar ook.... zij gaan door, ondanks die 40.000 leden (leden als zij) die aan den kant blijven staan en toezien, hoe de Gideonsbende zwoegt en slaaft.

En nu, gij veertigduizend leden van de N.S.B., die trouw hebt beloofd, die ervan overtuigd zijt, dat de toestanden **moeten** veranderen, gij, die ziet, hoe ons volk verkommert en ondergaat, die weet of althans kùnt weten, dat de werkers een taak op zich hebben genomen, welke schier boven hun krachten gaat, keert eens eenige oogenblikken tot uzelven in en vraag u ernstig af of gij dezen toestand voor uw geweten kunt verantwoorden, of gij inderdaad kunt volhouden, dat gij reeds thans uw vollen plicht doet.

Kijk daarbij niet naar rechts of links. Verschuil u niet achter anderen, die naar uw meening evenmin hun plicht doen, beroep u niet op hen, die óók met over elkaar geslagen armen, als betalende toeschouwers, de worsteling gadeslaan. Neen, zie alléén op u zelf, stel de plichtsvraag alléén aan uw **eigen geweten**, vraag alleen: „Kan ook ik niet bij de werkers behooren?" Ik bezweer u, overdenk deze vraag ernstig en klaar in de stilte van uw binnenkamer, weeg en wik de bezwaren, die u tot heden weerhielden uw plicht na te komen, weeg en wik ze eerlijk en oprecht, doch — laat ze niet **te** zwaar wegen..

Wees niet **te** bang, niet **te** vreesachtig. Vooral ook, laat geen valsche schaamte u afhouden van een kloek, weloverwogen besluit.

Al zijt gij tot nu toe uit halfheid, uit laksheid of wat dan ook achtergebleven, geen nood, nóg kunt gij u aansluiten, nóg kunt gij **werker** worden, nóg kunt gij het offer brengen, uw behagelijke rust opgeven, nóg kunt gij medestrijder worden aan de groote taak: de wederopstanding van het volk, dat ook uw volk is.

Werker! Niet voor een week of een maand, maar werker tot aan de eindoverwinning. Een werker, die zijn leven in dienst van zijn volk stelt, die zich door niets of door niemand

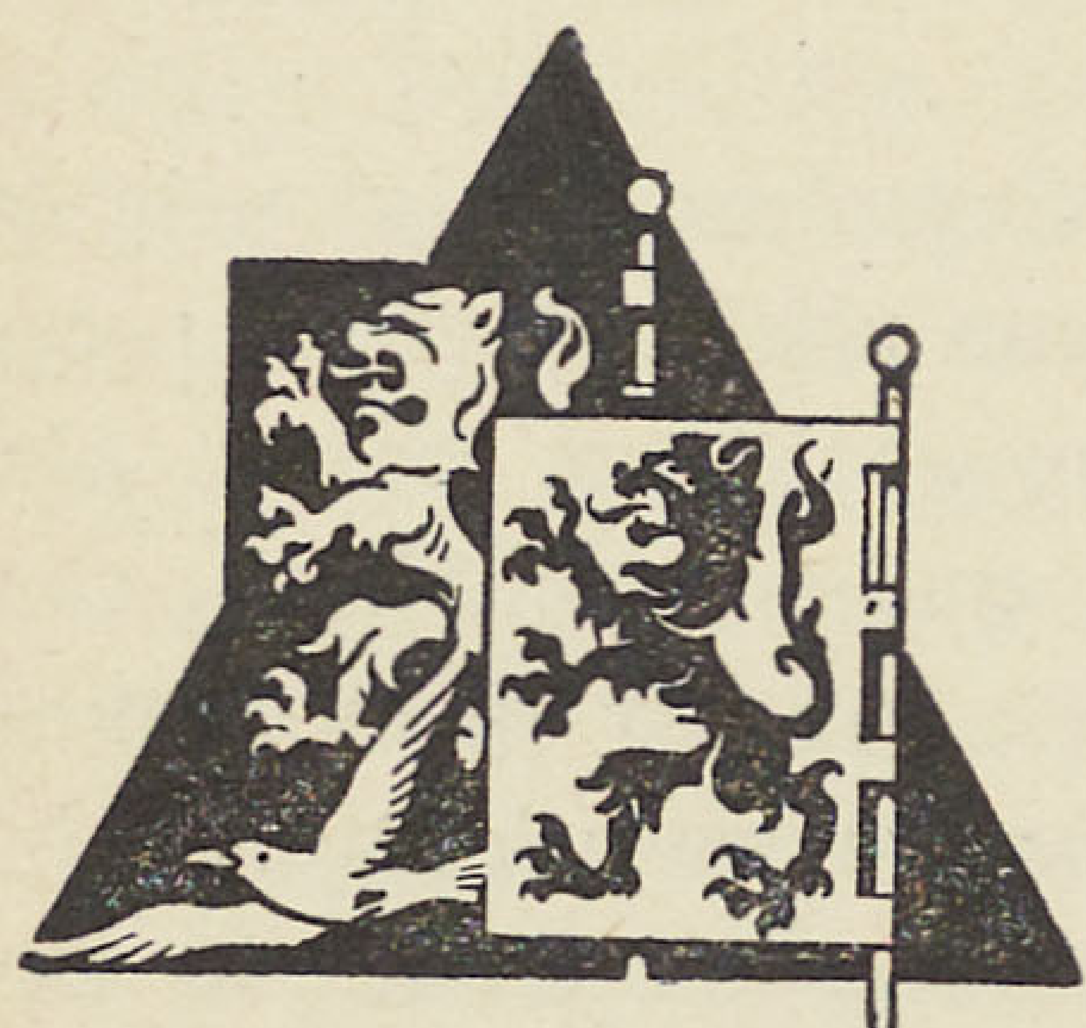
van zijn heiligen plicht laat afbrengen, die zich gestuwd voelt door een keihard moeten. Ten slotte, een werker, die alleen het lichtende einddoel ziet, die uit de volte van zijn hart en verstand zegt: „hier ben ik, ik kan niet anders, ik moèt medestrijden".

Ik houd er rekening mede, dat er inderdaad leden zijn, die werkelijk niet actief kunnen meedoen. Laat ik het ruim schatten en aannemen, dat ongeveer de helft werkelijke bezwaren heeft. Meer zeker niet. Maar dan moeten er volgend jaar ook zeker 20.000 werkers zijn.

Zult gij één hunner zijn?

KELTO

Wisselende aspecten der Vlaamsche beweging

Het is niet te ontkennen, dat het huidige politieke leven in den staat België beheerscht wordt door de Vlaamsch-Waalsche tegenstelling. Reeds lang voor 1914 was de invloed van deze tegenstelling op menig gebied van het openbare leven in onzen zuidelijken nabuurstaat te bemerken. Maar toch kon het toen menigmaal gebeuren dat dit probleem, weliswaar tijdelijk, op den achtergrond werd gedrongen door andere twistpunten, bijvoorbeeld de schoolstrijd of de controversen liberaal-conservatief, arbeiders-bezittende klasse, om maar enkele voorbeelden te noemen.

Na 1914 kwam eerst het activisme, dat aan de Vlamingen de mogelijkheid van een zelfstandig leven voor het Vlaamsche volk onder het oog bracht, daarna volgde de reactie van de Vlaamsch vijandige Walen en Franskiljons, haatdragend en onverzoenlijk, welke het eerst recht duidelijk maakte, dat een samenleven van Vlamingen en Walen in eenzelfde staatsverband op den duur niet vol te houden was.

Sindsdien wordt elke nieuwe situatie op het gebied van het politiek-maatschappelijke en cultureele leven bepaald door de verhouding van deze tegenstrijdige krachten.

Als Noord-Nederlandsche Nationaal-Socialisten voelen we ons verbonden met de Vlamingen en hoewel we zelf werkeloos moeten toezien, beseffen we dat hun strijd ook ons aangaat. En in menigen tijd van hoogspanning in het Belgische openbare leven, hopen we dat nu eindelijk het Vlaamsche volk, gebruik makend van alle krachten waarover het beschikt, zijn eigen lot in handen zal nemen. Dat dit nog steeds niet is gebeurd, verwondert ons en stelt ons teleur. Want ons medeleven op een afstand heeft er toe geleid, dat we den Vlaamschen strijd al te eenzijdig in groot, bijna legendarisch formaat zien, en wanneer we dan eens oneenigheid, slapheid of verraad tegen komen, zijn we ontgoocheld en ontstemd.

Die wrevel is allerminst gerechtvaardigd. Want zij, die te hoog gespannen verwachtingen koesteren, welke natuurlijkerwijze beschaamd zullen worden, houden er geen rekening mee, dat een herboren volk in de wording en consolideering van zijn volksziel tot de moeizame synthese tracht te komen van aanvankelijk uiteenloopende en dikwijls niet harmonieerende stroomingen, eenerzijds ontsproten uit wat er nog in het volk, uit vroegere tijden van kracht en grootheid bewaard, voortleefde, anderzijds voortgebracht door een nieuw ontwaakt geestesleven.

Op dit proces eenigszins nader de aandacht te vestigen, is de bedoeling van schrijver dezes.

De herwording van een volk wordt ingeleid door een impuls van buiten af, welke tot dan toe sluimerende krachten doet ontwaken. Meestal wordt de stoot gegeven door een volksvijandige belevenis, welke het alternatief stelt: zelfverdediging of volledige ondergang van het volk. Voorbeelden uit den laatsten tijd zijn: het Verdrag van Versailles en Joodsch-bolsjewistische overheersching.

In den uitersten nood herleeft de wil en de drang om zich als volk te handhaven en te ontplooien, aanvankelijk soms nog onbewust en dan slechts bij enkele begenadigden, van dewelken zal uitgaan de beweging tot vernieuwing van de oude glans en grootheid van het volk. Lijkt het in den beginne dikwijls of de reactie uitsluitend voortspruit uit een zich benadeeld voelen in particuliere materieele belangen, toch heeft de weerstand diepere gronden.

Er heerscht een gevoel van onbehagen, men weet de laatste overblijfselen van een vrij en onafhankelijk bestaan bedreigd. Dit doet de noodzakelijkheid weer bewust beleven, van zich als volk te moeten handhaven, zich de onafhankelijkheid te

midden van andere volkeren te moeten behouden en verzekeren, zich niet te laten overvleugelen: weldra herleeft de dadendrang om het volk te helpen in stand houden en tot bloei te brengen.

In den strijd om het volksbestaan heerscht aanvankelijk een chaotische ongeordendheid van krachten, waarin de eischen, die de strijd stelt, richting en eenheid moeten brengen. Deze wanorde in het kamp der strijders vloeit voort uit een verwardheid in het oordeel over eigen wezen van het volk. Want men stelt zich niet tevreden met het beleven van den instinctieven drang om het volksbestaan te helpen verzekeren en te beveiligen, men wil weten wàt men in stand tracht te houden en waartoe men zulks doet. Men tracht tot inzicht te komen in den historischen oorsprong, de groei en ontwikkeling van het volk, de rol, welke het in het verleden heeft gespeeld in het wereldgebeuren, uit welke bronnen het de krachten putte om zich te doen gelden, in welken staat en welke organisatie het zijn bestaan verwerkelijkte, welke cultuur zijn levensstijl uitmaakte, in welke kunstscheppingen het zijn levensrijkdom tot uiting bracht en bewees. Men gaat de economische ontwikkeling na en bestudeert de economische mogelijkheden en kansen van het oogenblik.

Het is niet louter wetenschappelijke speurzin, die de geesten tot zulk een onderzoek drijft, of misschien toch wel, maar dan in een bijzondere nuance. Waar de wetenschap klaarheid tracht te brengen in het wereldbeeld terwille van de vervolmaking van een wetenschappelijk systeem, hebben we hier voor alles te maken met een verlangen naar verheldering van het volksbeeld ten behoeve van een nationalistisch streven.

Het voor de wetenschap bevorderlijke, ja vereischte streven naar objectiviteit heeft hier plaats gemaakt voor een meer „heisses Bemühen", in het bewustzijn dat men een deel van eigen wezen ontleedt en doorvorscht, in koortsig verlangen nader te komen tot de kennis van oorsprong en doel van eigen volksbestaan. Het besef breekt zich baan, dat er een door vorige geslachten nagelaten goed is, dat men heeft ontvangen als een opdracht, welker uitvoering als voorwaarde is gesteld.

Het zich bewust zijn van den heiligen plicht, het werk dat voor eeuwen werd aangevangen, over te nemen en te vervolgen, voedt het verlangen naar en het streven om te komen tot een volksideaal, als doel van den arbeid ten dienste van het volk. Men schept zich in de fantasie een zoo nauwkeurig mogelijk beeld van het volk in den staat waarin men het acht

te beantwoorden aan zijn historische roeping. Dit ideale volksbeeld bouwt men zich op, uit wat de traditie aan waarden overleverde, wat de geschiedenis aan leeringen geeft, uit wat de economische, staatsrechtelijke en philosophische opvattingen, die men aanhangt, verkondigen, en dit alles geënt en toegepast op de zakelijke werkelijkheid van mogelijkheden en omstandigheden. Als onafscheidelijk van dit geconstrueerde toekomstbeeld, waarin men al zijn geloof en liefde legt, bezint men zich op de wegen die tot dit doel moeten voeren, men peilt de krachten, waarover het volk beschikt, men schat de mogelijkheden, schikt zijn plan in de orde van het wereldgeheel en geeft zich zelf en zijn volgelingen richtlijnen en werkprogramma.

Het behoeft geen nadere uitleg, dat in het vaststellen van wezen en doel van het volk zoowel in het bepalen van het strijdplan, de individueele zienswijzen sterk uiteen zullen loopen. Doordat in den strijd met vijandige machten en met de harde feiten der werkelijkheid slechts wat uit waarheid zijn ontstaan vond, stand houdt en alle schijn vergaat, verovert het volk in en door de worsteling zijn eensgezindheid, d.w.z. de eenheid en gelijkgerichtheid in willen, voelen en denken, geinspireerd door een gemeenschappelijk ideaal.

Meer nog dan de theoretische overdenkingen, draagt de voortdurende bestaansstrijd bij tot het hervinden van de, de volksziel bindende en richtinggevende kracht in een levend volk.

P.

Dietschland

Dietschland, Deltaland, wij zijn uw volk,
Diep wortelt in uw grond,
Waar onze stam ontstond,
Onvervalscht Dietsche aard,
Dietschland, Deltaland, uw eigen Volk.

Dietschland, Deltaland, stormland der zee,
Vast als uw dijken staan,
Wijd als uw wolken gaan,
Blijft ook de Dietsche aard,
Dietschland, Deltaland, stormland der zee.

Dietschland, Deltaland, trouw is uw volk,
Zooals uw blonde duin,
Waakt voor den Dietschen tuin,
Waakt ook de Dietsche aard,
Dietschland, Deltaland, waakt trouw uw volk.
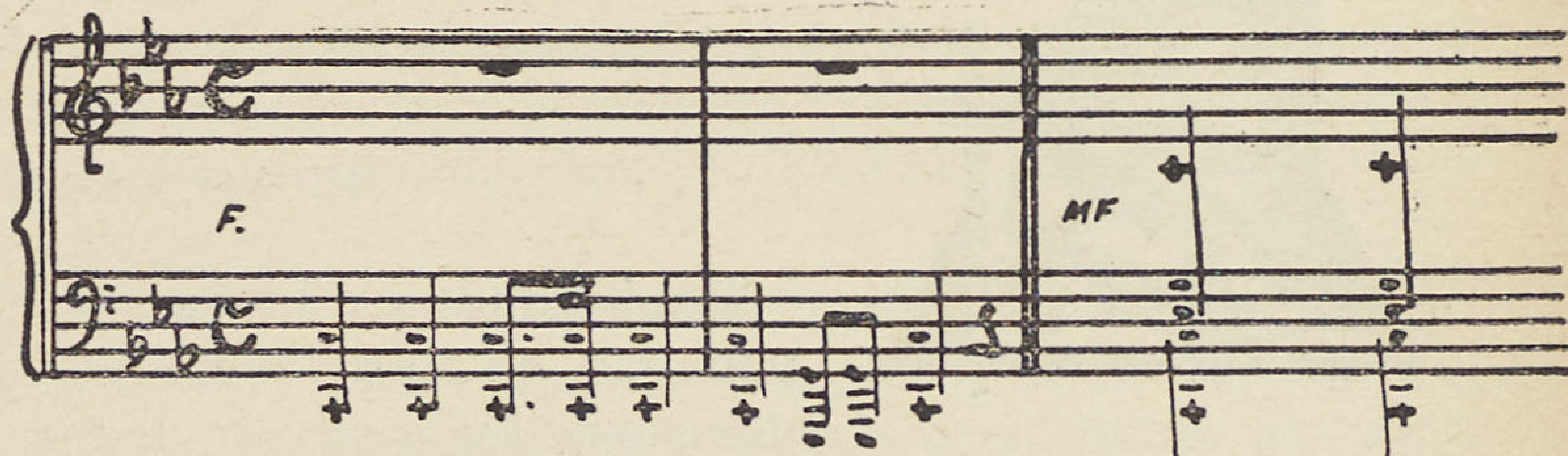
Dietschland, Deltaland, wacht op uw volk,
Hoort hoe in Noord en Zuid,
Opklinkt een nieuw geluid:
„Eén is de Dietsche aard!"
Dietschland, Deltaland, wacht op uw volk.

DIETSCHLAND
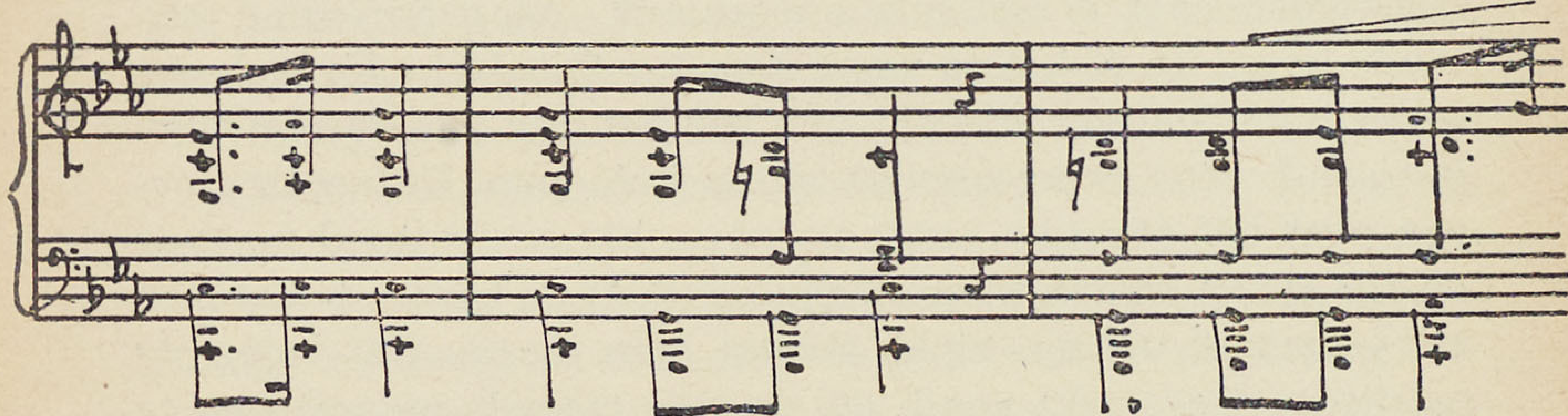
TEKST EN MUZIEK: J.C.NACHENIUS.

GRAVE
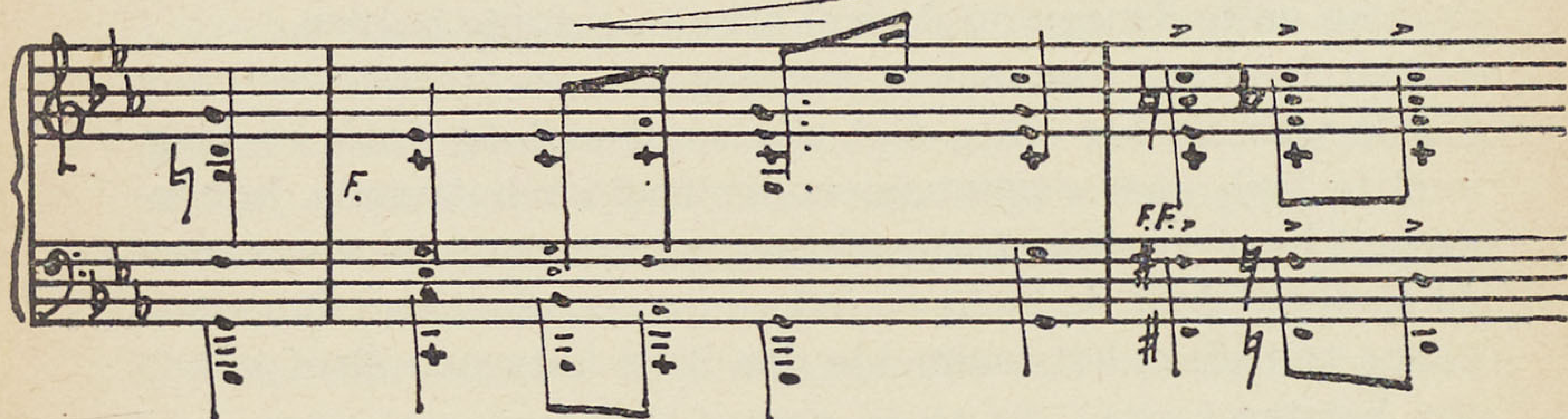
DIETSCHLAND,

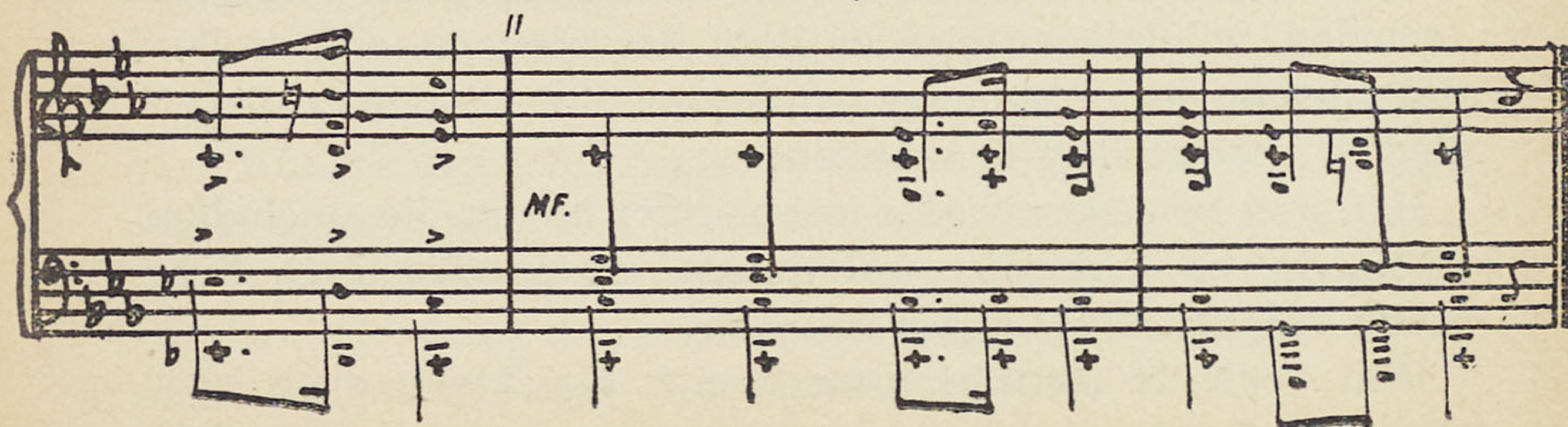
DELTALAND, WIJ ZIJN UW VOLK, DIEP WORTELT IN UW

GROND, WAAR ONZE STAM ONTSTOND, ONVERVALSCHT

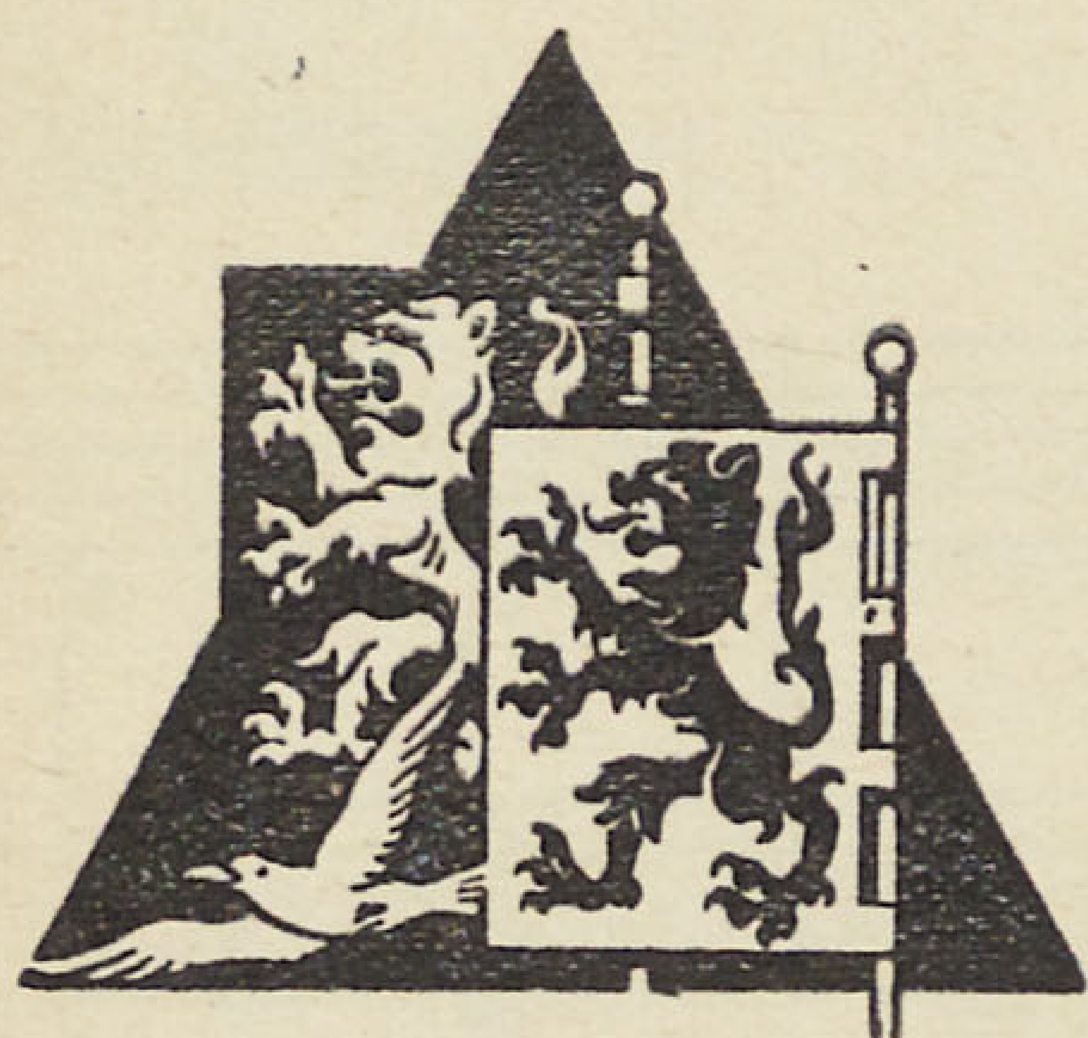

DIETSCHE AARD, DIETSCHLAND, DELTALAND, UW EIGEN VOLK.

Het onbekende Suriname

(Vervolg)

Suriname's trotsche stroomen,
Suriname's heerlijk land,
Suriname's fiere boomen,
Trouw zijn wij aan u verpand.
(Uit het volkslied)

Een herinnering! Met een der schepen van de Kon. West-Ind. Maildienstmaatschappij — thans Kon. Ned. Stoomboot Mij. geheeten — welke de verbinding vanaf Amsterdam met West-Indië onderhoudt, naar Suriname reizende, werd na de kalme vaart door het Engelsche Kanaal, ons schip in de Golf van Biscaje, ook wel het graf van de zeelieden genoemd, door een razenden storm beloopen. De zeeën sloegen over het dek van onzen notedop; het schip stond nu eens op zijn staart en dan weer op zijn neus! Af en toe legde het zich als vermoeid op zijn zijde, zoodat men in zijn hut tegen de patrijspoort gesmakt werd; en als men meende nu wat rust te krijgen, veerde de schuit weer op, werd levend en begon te draaien en te dansen op de met schuim getopte golven.

Wat deed het dan raar in je maag.... En nimmer rust! Het ergste was als het schip met zijn snuit omlaag dook en lang, veel te lang naar onzen zin, onder zoo'n schuimende, kokende golf begraven bleef. De schroef werkte dan met een razende snelheid door de lucht en iedere ijzeren plaat van den wand begon te trillen; het rammelde dan in je hersenen alsof je kop zou barsten.

Inktzwart was de nacht; meeuwen krijschten als vliegende demonen, windvlagen gierden door het want, de waterrollers stormden op als huizenhooge golven om plotseling in de diepste diepten naar omlaag te schieten.

Het was een ware heksensabbat! En boven die oneindige, woelende en kokende watermassa de spookachtige lichtschijn van een droef kijkende maan....

Wat voelt de trotsche mensch zich dan klein; even klein als wanneer hij — in rustige zee varend — naar het schitteren-

de firmament opziet en dan weet dat er in die sterrenhoopen „enkelsterren" schitteren die zoo iets als 225.000 lichtjaren van ons verwijderd zijn, d.w.z. dat ze 2250 eeuwen geleden hun licht naar de aarde afzonden.

Eenigen tijd vóór de vlakke Surinaamsche kustlijn zichtbaar wordt, bemerkt men de nabijheid van het land door de groote verandering in kleur van het zeewater; van lichtgroen is het, ongeveer 15 zeemijlen van de kust, in een vuil gele, soms bruine watervlakte veranderd tengevolge van de groote modderbanken welke zich aan de noordkust van Zuid-Amerika uitstrekken.

Na het lichtschip aan den mond der Suriname-rivier voorbij gevaren te zijn, stoomt men bij hoogtij op naar Paramaribo, de hoofdstad welke haar naam hoogstwaarschijnlijk aan dien van den Engelschen graaf Parham ontleent wien bij giftbrief van 2 Juni 1662 door Koning Karel II van Engeland de volksplanting Suriname geschonken was.

Vele legenden omtrent het ontstaan dier stad zijn in omloop; van die, welke o.a. door den bekenden pater Van Coll, de gebr. Penard, door Dr. van Capelle en den ex-zeeofficier De Goeje beschreven zijn, slechts deze Indiaansche: „Penalo ame weipiompo of: Eertijds, vóór nog de grootvader van mijn grootmoeder geboren was, werden de oevers van de Surinamerivier door vele Caraïben Indianen bewoond die gelukkig en tevreden leefden tot op een goeden, of liever kwaden dag, een schip de rivier opzeilde en het anker vallen liet tegenover de plaats waar nu het fort Zeelandia staat. De kapitein kwam aan wal en werd door de Indianen vriendelijk ontvangen.

Ik ben door mijn Koning gezonden, zei hij, om U in Zijn naam dit land te verzoeken.

Neen, antwoordde de hoofdman der Indiaansche inboorlingen, doch laat hem zelf komen want wij onderhandelen niet met ondergeschikten.

Wat de kapitein ook deed, niets hielp.

Hij vertrok, doch keerde na eenigen tijd terug en thans met den Koning (Lord Willoughby, graaf van Parham). Deze begon met terstond met de Indianen te onderhandelen, doch liet ze eerst sterken drank proeven. Toen zij dit gedaan hadden, zei hij hun: Geef mij dit land ten geschenke, en zij antwoordden hem: Neem het vriend, maar geef ons drank.

Toen de Roodhuiden hun roes uitgeslapen hadden, en besef-

ten wat ze hadden gedaan, kregen ze berouw, doch het eenmaal gegeven woord moest gestand gehouden worden."

De „Koning" bouwde nu verschillende woningen ter hoogte van het, later door de Zeeuwen veroverde fort — zie het artikel in O. V. van 15 Oogstmaand 1938 — en alzoo ontstond: „Parham aan de rivier" of, in Indiaansche vertaling, Parham. . ribo, wat later tot Paramaribo uitgroeide.

De Caraïben behooren tot een der vele Indiaansche stammen welke de Zuid- en Midden-Amerikaansche landen bevolkten Onder die stammen waren er die een hooge beschaving hadden, terwijl weer andere zich als wilden kenmerkten die als zwervers leefden.

Dat die hooge beschaving bestond, daarvan verhalen de geschiedschrijvers als: Von Humboldt, Wolbers, Hartsinck en vele anderen, terwijl de ontdekkingsreiziger, graaf de Prorok ons in den allerlaatsten tijd de ondubbelzinnigste bewijzen gaf omtrent het bestaan van een hooge beschaving welke vroeger bij de Indianen in Mexico bestond.

Hij gewaagde in 1933, dus slechts 5 jaren geleden, over „vindplaatsen van fossiele menschen en dierenbeenderen, van ruïnes van tientallen verlaten steden, van reusachtige tempels met schilderijen in oorspronkelijke kleuren".

Doch in ons eigenlijke Suriname is — en dit in tegenstelling met het naastliggende Britsch-Guyana waar in de binnenlanden rechtopstaande steenblokken, door primitieven gebouwd, voorkomen — geen spoor van een vroegere beschaving gevonden, tenzij men de rotsteekeningen of „petroglyphen" welke o.a. aan de Marowijne en in het stroomgebied van de Corantijn gevonden zijn, als beschavingsbewijzen aannemen wil van uitgestorven menschelijk leven.

Van een beschaving, in den zin zooals wij die kennen, is geen sprake. . . . maar toch zal degene die zich in de verschillende mondelinge overleveringen verdiept, welke thans nog bij onze Indianen voortleven, getroffen worden door den rijkdom aan denkbeelden omtrent: de Wereldschepping, een Zondvloed en daarop volgende wederbevolking der aarde, omtrent een leven in het Hiernamaals, hun Manoa of Paradijs, het bestaan van een Eénig God, Tamoesi genaamd, en van verschillende ondergoden, zoomede eindelijk de overleveringen omtrent de geesten van de afgestorvenen die op het doen en laten der menschen invloed kunnen uitoefenen!

Van de Indianenstammen welker getal van Demerara tot Cayenne — volgens de Gebr. Penard — 81 bedraagt, leven in Suriname in hoofdzaak:

1e. de Caraïben, 2e. de Arowakken en 3e. de Warraus, terwijl de Trijo's en de Ojana's over wie De Goeje, die om zijn wetenschappelijke onderzoekingen op het taalgebied der Indianen groote vermaardheid verkregen heeft, zulke interessante gegevens gepubliceerd heeft, vermoedelijk twijgen van den Caraïbischen stam zijn.

Zij allen leven als een zwerfvolk van ongeveer 2500 zielen in het groote gewest en zijn, naar beweerd wordt tot uitsterven gedoemd door dysenterie, tering en inteelt.

*

Vormelijkheid

I.

Cuchulain, de held in de Iersche legenden van Ulster, ging te gronde, doordat hij zich hield aan een gebruik, dat sinds lang zinledig was geworden, en dat door gewetenlooze vijanden werd misbruikt om hem te doen vallen. In de „Keltische Mythen en Legenden", door T. W. Rolleston (in het Nederlandsch vertaald en bewerkt door Dr. B. C. Goudsmit) lezen wij daarover het volgende:

In den strijd tegen Lewy „donderde" Cuchulain zoo geweldig, dat Lewy ging vreezen voor een nederlaag. Toen zette Lewy een bard aan om aan Cuchulain diens geduchte speer te vragen.

Aangezien men aan een bard geen verzoek mocht weigeren, zeide Cuchulain „Daar hebt ge ze!" en wierp zijn speer met zoo'n groote kracht naar den bard, dat zij dwars door hem heen ging en bovendien nog negen mannen doodde. Lewy greep toen de speer en richtte haar tegen Cuchulain zelf, doch trof diens koning der wagenmenners doodelijk.

Een tweede bard vroeg daarop Cuchulain om diens speer. Maar Cuchulain weigerde, zeggende: „Ik behoef niet meer dan één verzoek per dag in te willigen", waarop de bard sprak „Dan zal ik Ulster beschimpen om Uw verzuim". Cuchulain wierp hem toen de speer toe. Nu greep Erc de speer en slingerde haar naar Cuchulain, maar trof diens schimmel.

Ten derden male vroeg een bard aan Cuchulain om diens speer en weer ging de onversaagde in op het verzoek. Maar ditmaal wist Lewy Cuchulain te treffen. De speer drong Cuchulain in de buik.

Wetende, dat zijn einde naderde, verwijderde Cuchulain zich tijdelijk van het strijdgewoel. Hij daalde af naar den kant van het meer, dronk en baadde en keerde terug om te sterven. Er was in de nabijheid een steenen pilaar, die ten westen van het meer stond. Daarheen ging Cuchulain, sloeg zijn gordelriem daaromheen en om zijn borst, opdat hij staande zou kunnen sterven. Het zwaard omhoog geheven bleef Cuchulain zoo staan, verstarde tot in zijn dood.

Zijn vijanden verzamelden zich rondom, maar niemand durfde den held te naderen, omdat men niet wist of hij nog leefde of reeds dood was. Totdat een vogel (de raad van Wodan!) zich nederzette op den schouder van Cuchulain. Toen durfde Lewy hem te naderen en hieuw hem het hoofd van den romp.

Zoo stierf dus de held „omdat men aan een bard niets weigeren mocht", zooals men voorheen geen verzoek mocht weigeren aan een Druïde of Keltischen Priester.

Waarom niet? Omdat een Druïde nooit een verzoek deed, dat inging tegen het Heil van het land of van de Clan of Sibbe van den persoon, tot wien het verzoek werd gericht.

De Druïden waren reeds eenige eeuwen geleden uitgeroeid door de Christenen, toen Cuchulain zijn heldendaden verrichtte. Slechts enkele brokstukken van de leer der Druïden waren bewaard gebleven bij barden, die het land en zijn helden bezongen en die ook vaak als hekeldichters van bestaande toestanden en personen plachten op te treden. Daarmee was een deel van den eerbied voor de Druïden op de barden overgegaan en de verplichting werd in eere gehouden om hun geen verzoek te weigeren. Doch de diepe zin van deze verplichting was voor de meesten verloren gegaan. Zoo kon Cuchulain het slachtoffer worden van deze tot bloote vormelijkheid verworden zede, toen met gewetenloosheid daarvan werd misbruik gemaakt.

Hoeveel Cuchulains zouden heden ten dage nog vallen door een geslepen beroep van Lewy's op oude en eerbiedwaardige zeden en gewoonten van het Noorderras?

v. H.

(Wordt vervolgd)

Onze taal

Enkele maanden geleden gaf een commissie uit luchtvaartkringen een lijst uit met nieuwe Nederlandsche woorden, welke de vreemde uitdrukkingen en begrippen moeten vervangen, welke de luchtvaart-menschen plegen te gebruiken.

Inderdaad is het gewenscht dat paal en perk wordt gesteld aan het noodeloos gebruiken van vreemde woorden. Onze taal is rijk aan uitdrukkingen en is bovendien levend genoeg om nieuwe woorden te doen ontstaan. Maar al te vaak is het gemakzucht, die ons er toe drijft een vreemde uitdrukking klakkeloos over te nemen. Een tijdlang behoorde het tot den goeden toon om veel Fransch te gebruiken. Van deze kwaal zijn wij genezen en wie er nog aan sukkelt, behoort óf tot de verdwijnenden óf hij is zoo zeer van eigen onbelangrijkheid overtuigd, dat hij die wil verbergen achter veel vreemde koude drukte.

Dat geldt ten minste voor Nederland. In Vlaanderen is de toestand nog anders. Wel sterft het „franskiljonisme" uit en wel heeft de Fransche opdringerigheid tot sterke tegenkrachten geleid, zoodat door de Vlamingen minder Fransche barbarismen worden gebruikt dan door de Hollanders. Toch wordt de zuiverheid onzer taal in Vlaanderen bedreigd. Tallooze Brusselaars spreken even slecht Nederlandsch als Fransch. Slecht Nederlandsch omdat zij het nooit goed op school leerden; slecht Fransch omdat het niet hun moedertaal is. Gezien de centrale ligging en rol van Brussel moet dit wel een ongunstigen invloed oefenen op onze taal in Vlaanderen. Het gevolg is, dat wij met een geweldige hoeveelheid Fransche taal-sintels opgescheept zitten, zoowel in Nederland als in Vlaanderen.

Onze zakenmenschen en technici gebruiken veel germanismen. Wij bemerken vernederlandschte Duitsche woorden meestal niet meer, maar zij verstijven onze taal, die er door aan soepelheid verliest en stroef wordt. Onze taal moet een stroom zijn, bruisend, kloek en frisch. Zij moet vaart hebben en vol onverwachte wendingen zitten. Wordt zij gelijk een kanaal, dan zal zij dra een dood water zijn. Stadhuis-taal en germanismen werken verstollend.

Tot slot het Engelsche gevaar. Stelt U zich onze jeugd voor zonder: sorry, O.K., back-hand, Lambeth Walk. Stelt U zich ons uitgaand publiek voor zonder crooners en bands. Stelt U zich de sportlui voor zonder half-times, keepers, sets, runs, volley's en batmen.

Wij worden overstroomd door Engelsch; niets schijnt voorloopig in staat dezen stroom in te dammen of terug te dringen.

Men zal vragen: doet het er zoo veel toe?

Wie thuis een schat heeft en van aalmoezen wil leven, wordt niet voor vol aangezien.

Wie een taal als de onze bezit en aan alle kanten leentje-buur speelt, verdient evenmin beter.

Men spreke en schrijve Nederlandsch. Slechts waar onze taal te kort schiet, neme men een vreemd woord.

Wie zich dat ernstig voorneemt, zal spoedig ontdekken, dat het Nederlandsch zoo rijk is, dat hij er onder alle omstandigheden uit kan putten.

— g —

De onmiddellijke uitwerkingen van rationeele lichaamsoefeningen

Wanneer gij elken ochtend en gedurende eenige weken de oefeningen, welke in „Ontwakend Volk" zijn aangegeven toepast, zult ge met blijde verwondering opmerken, dat het vet om uw middel en onderbuik plaats gaat maken voor vaste spieren; ja, langzamerhand ontstaat wat ik een „spiergordel" zou willen noemen. Dit is de basis voor een sterk en gezond lichaam. Deze „gordeloefeningen" geven ook in hooge mate een goede houding, een veerkrachtigen, rechten rug, elasticiteit en lenigheid in al de bewegingen van den romp.

Nadat men eenmaal over het geheele lichaam werkelijk sterk geworden is, is men gezond natuurlijk ook, en als men gezond is, tegelijkertijd — maar ook dan eerst — werkelijk mooi. Dit geldt zoowel voor mannen als voor vrouwen. Schoonheid is dus identiek met gezondheid en kracht. Het is bewezen voor menschen als ook voor hoogere dieren, dat diè vormen en verhoudingen, die het lichaam in elk opzicht het bruikbaarst maken, ook de schoonste en meest harmonische zijn.

Ik doel hier niet op klassieke gelaatstrekken of op onnoodige kracht van arm-, borst- of beenspieren. Wat helpt het, als een ketting geweldig zware en sterke schakels heeft, indien er één onsterk is? Men zal moeten toegeven, dat het een geheel

verkeerde manier van spreken is, wanneer men een man sterk noemt, alleen omdat zijn armspieren bijzonder krachtig ontwikkeld zijn, terwijl misschien de bronnen van zijn levenskracht — de buik — en rugspieren en inwendige organen, zwak zijn. Het kan zelfs gevaarlijk voor de gezondheid worden, wanneer sommige deelen van het lichaam veel sterker zijn dan de andere. Het gevolg daarvan is, dat men zijn krachten gaat overschatten. Alles wat men verstaat onder vertillen, steek in de zij, breuk en bijna alle oververmoeidheid, ook van de inwendige organen, zooals het hart, is een gevolg van deze verkeerde verhoudingen.

Het is precies hetzelfde, als wanneer men, vertrouwende op de sterke schakels van een ketting, er zooveel aan hing als die zou kunnen dragen, indien alle schakels even sterk waren. Het gevolg daarvan is natuurlijk, dat een van de zwakke schakels en dus de geheele ketting breekt. De sterke schakels hebben niet alleen geen nut gedaan, maar ze zijn zelfs zeer schadelijk geweest, doordat ze een verkeerde voorstelling in het leven geroepen hebben.

Maar dat het begrip „kracht" zoo dikwijls verkeerd begrepen en het woord verkeerd gebruikt is, heeft ten gevolge gehad, dat de groote menigte (massa) geen lust had, zich moeite te geven om werkelijk sterk te worden. Men zag nimmer zoo dikwijls, dat de zoogenaamde „sterke mannen" allerlei ziekten en kwalen opliepen en betrekkelijk jong stierven.

Met de schoonheid gaat het precies gelijk. De verkeerde opvatting, dat schoonheid zou afhangen van de lijnen van het gezicht, de kleur van de oogen of de groei van het haar, dingen, die men niet zoo gemakkelijk voor goed kan veranderen, heeft gemaakt, dat men de echte, kostelijke schoonheid, die bij rationeele verzorging van het lichaam onder ieders bereik ligt, over het hoofd gezien heeft. Toch kunnen een frissche kleur, een heldere blik en een goed opgericht hoofd — allemaal dingen, die bij een rationeele verzorging van het lichaam van zelf komen — een zekere schoonheid geven aan zelfs de meest onregelmatige trekken.

In hun beschouwingen over klassieke beelden hebben de kunstcritici van onzen tijd oorzaak en gevolg verwisseld, waarschijnlijk doordat ze zelf meer kamergeleerden dan practische sportlieden zijn, en de gegevens daarom missen en om te kunnen begrijpen, wat een geweldige, maar toch fijn en harmonisch verdeelde physieke kracht en wat een rijkdom van gezondheid een Doryphoros of Apoxyomenos vertegenwoordigt

en hoe buitengewoon veel doelbewust werk daar noodzakelijk aan vooraf heeft moeten gaan. Het is dwaas te gelooven, dat schoonheidszin deze vormen en lijnen te voorschijn riep. De ruime breede borstkas, die zoo typisch is voor elke klassieke figuur, is een teeken van de hoogste mate van kracht en uithoudingsvermogen in longen en hart. De krachtige mooie buikspieren, die het mooiste gedeelte van den antieken torso vormen — een scherpe tegenstelling met de dunne, aan spieren arme romp van onze tegenwoordige athleten — worden juist ontwikkeld door de oefeningen welke ik nog in „Ontwakend Volk" als de versterkendste voor de spijsvertering en de functie van de ingewanden zal behandelen.

Er zijn andere spieren, zooals b.v. de triceps (achter aan den bovenarm) en de trapezius (achter en aan den zijkant van den hals), die dikwijls overdreven ontwikkeld zijn bij de tegenwoordige athleten, terwijl ze nooit bijzonder in het oog vallen bij de antieken.

De grootste waarde van de klassieke beeldhouwkunst is, dat zij voorbeelden schiep, die men kan bewonderen, waarvan men kan leeren, en die men kan trachten na te volgen.

Lenigmakende oefeningen voor de voeten.

Oef. 1. Wippen met de voeten, parallel aan elkaar.
„ 2. Wippen met de teenen der beide voeten bij elkaar en de hielen ver uit elkaar.
„ 3. Wippen met van en naar elkaar brengen van de hielen bij elke beweging.
„ 4. Hippen op gesloten voeten.
„ 5. „ in spreidstand.
„ 6. „ afwisselend spreiden en sluiten.
„ 7. = 6 maar bij het spreiden, armen door zijwaarts tot hoog; bij het sluiten armen zijwaarts laag.
„ 8. Looppas op de plaats.
„ 9. Looppas op de plaats met knieheffen.
„ 10. Looppas op de plaats met voeten achterwaarts opgooien.
„ 11. Hurken met wippen. De voeten blijven hierbij plat op den grond.
„ 12. = 11 maar na 3 × gehurkt wippen op de 4e tel strekken tot stand. („Geef-acht"-houding)

De eerste 2 weken de oefeningen 1 tot en met 6.
De tweede 2 weken de oefeningen 7 tot en met 12.

W.